

Interreg

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ
Kofinansiert von
der EUROPÄISCHEN UNION

Polska – Sachsen

Konferencja inauguracyjna projekt
Cyfrowa podróż przez Geopark Łuk Mużakowa

29.09.2025, Klein Kölzig

Partnerzy wydarzenia:

Politechnika Wrocławska

TUBAF
Die Ressourcenuniversität.
Seit 1765.

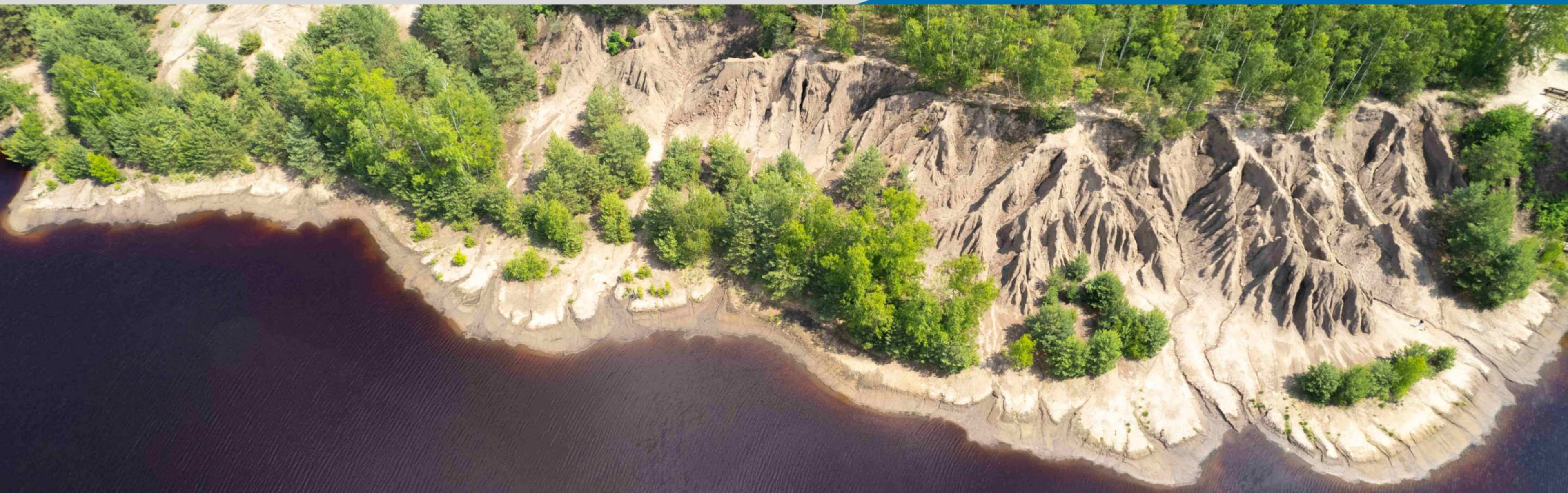
Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska-Saksonia 2021-2027.

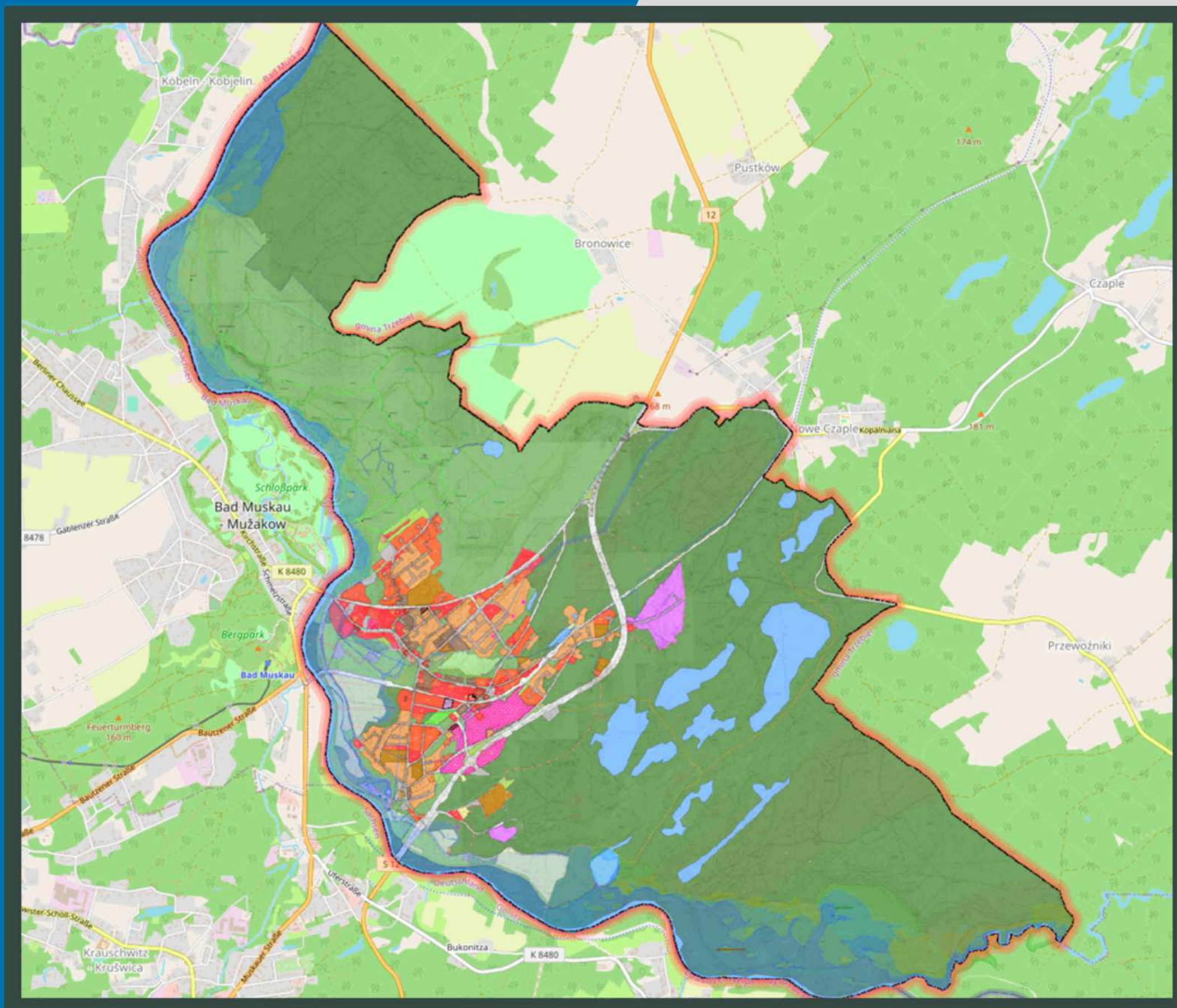

Klein Kölzig, 29.09.2025 r.

Wykorzystanie potencjału turystycznego Geoparku na przykładzie projektów realizowanych w gminie Łęknica

Burmistrz Łęknicy
Piotr Kuliniak

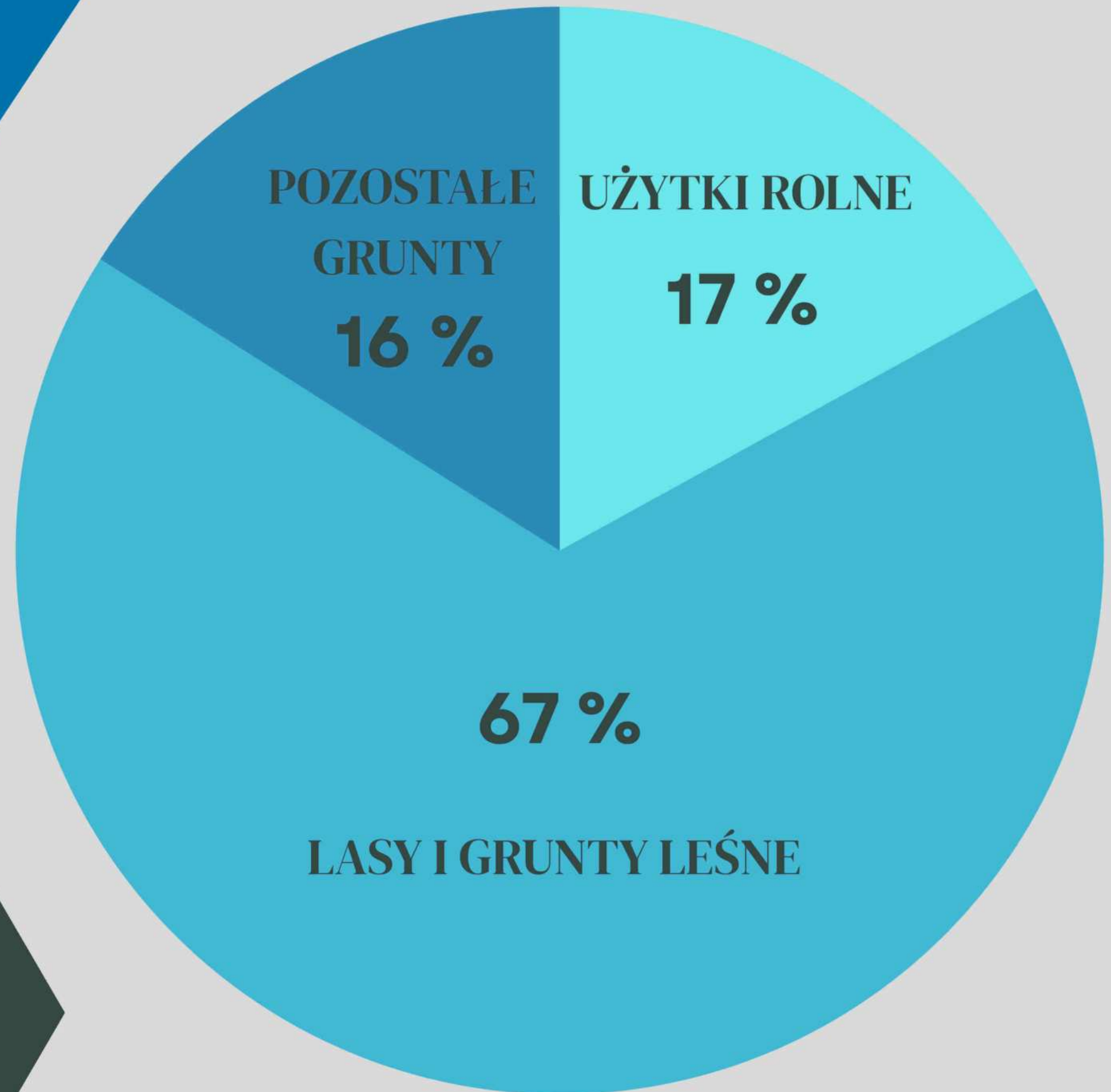

GMINA ŁĘKNICA

Łęknica to gmina miejska, która jest położona w południowo - zachodniej części województwa lubuskiego, w powiecie żarskim nad Nysą Łużycką bezpośrednio przy granicy polsko - niemieckiej.

Powierzchnia Łęknicy wynosi jedynie
16,34km²

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ŁĘKNICY

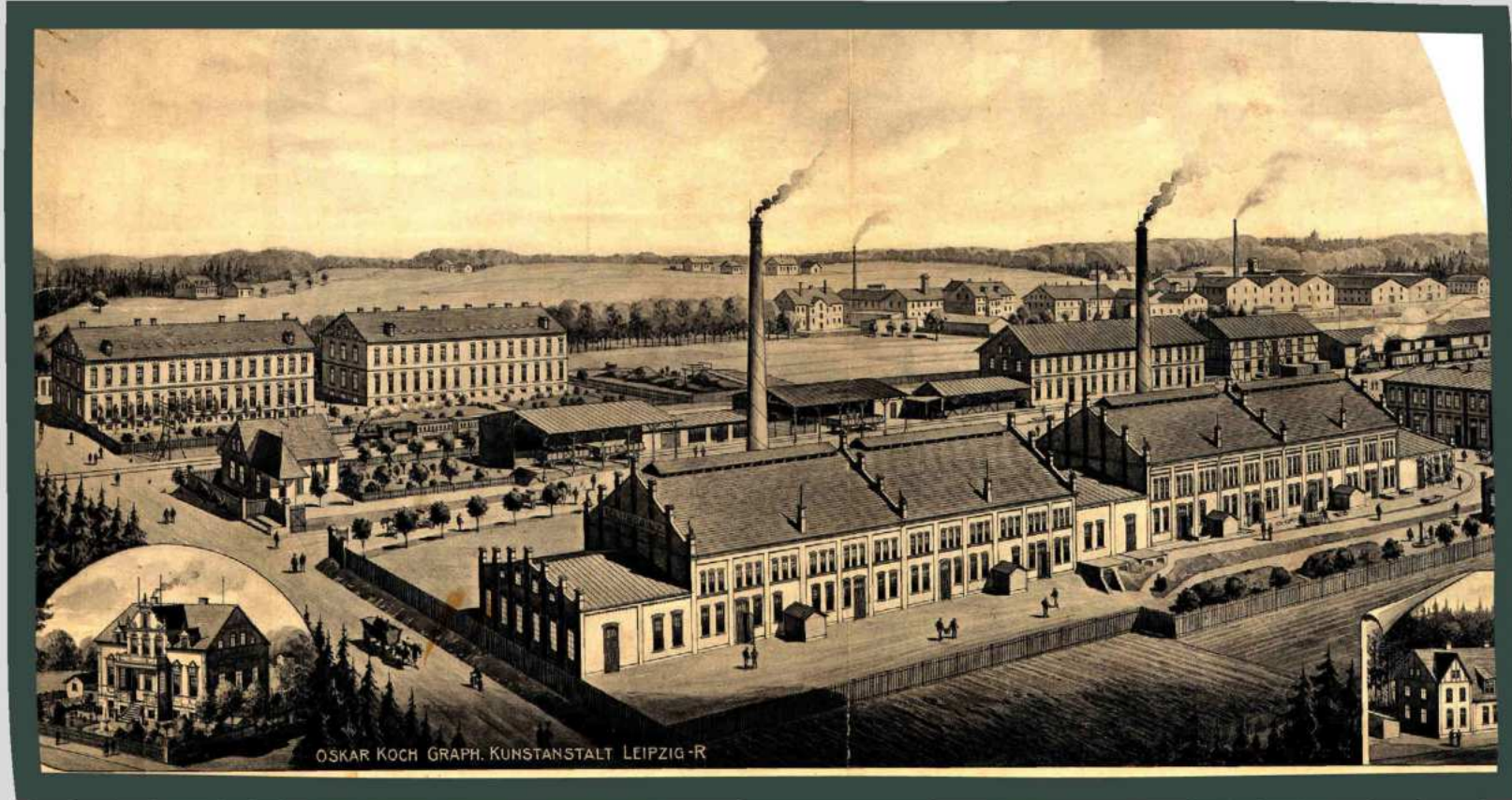
PRZEMYSŁ

An aerial photograph of a large industrial facility, likely a steel mill or factory. The complex consists of numerous large, interconnected buildings with dark roofs. Several tall, slender smokestacks are visible, some emitting plumes of smoke or steam. The facility is surrounded by a mix of greenery and other industrial structures in the background. The overall scene depicts a significant center of manufacturing.

DO 1945 r.

- Rozwój przemysłowy opierał się na zasobach naturalnych obszaru Łuku Mużakowa, przede wszystkim na **złożach węgla brunatnego i łątów ceramicznych**.
- Głównym motorem rozwoju była **Kopalnia Węgla Brunatnego „Babina”**, która rozpoczęła działalność na prawym brzegu Nysy Łużyckiej w 1921 roku.
- Kompleks przemysłowy kopalni Babina był zintegrowany, obejmując również zakłady przetwórcze, takie jak **wytwórnia brykietów i cegielnia**.
- Rozwój przemysłu przekształcił dawną wieś Lugknitz w ośrodek przemysłowy, co w 1940 roku doprowadziło do jej przyłączenia jako dzielnicy do miasta Muskau.

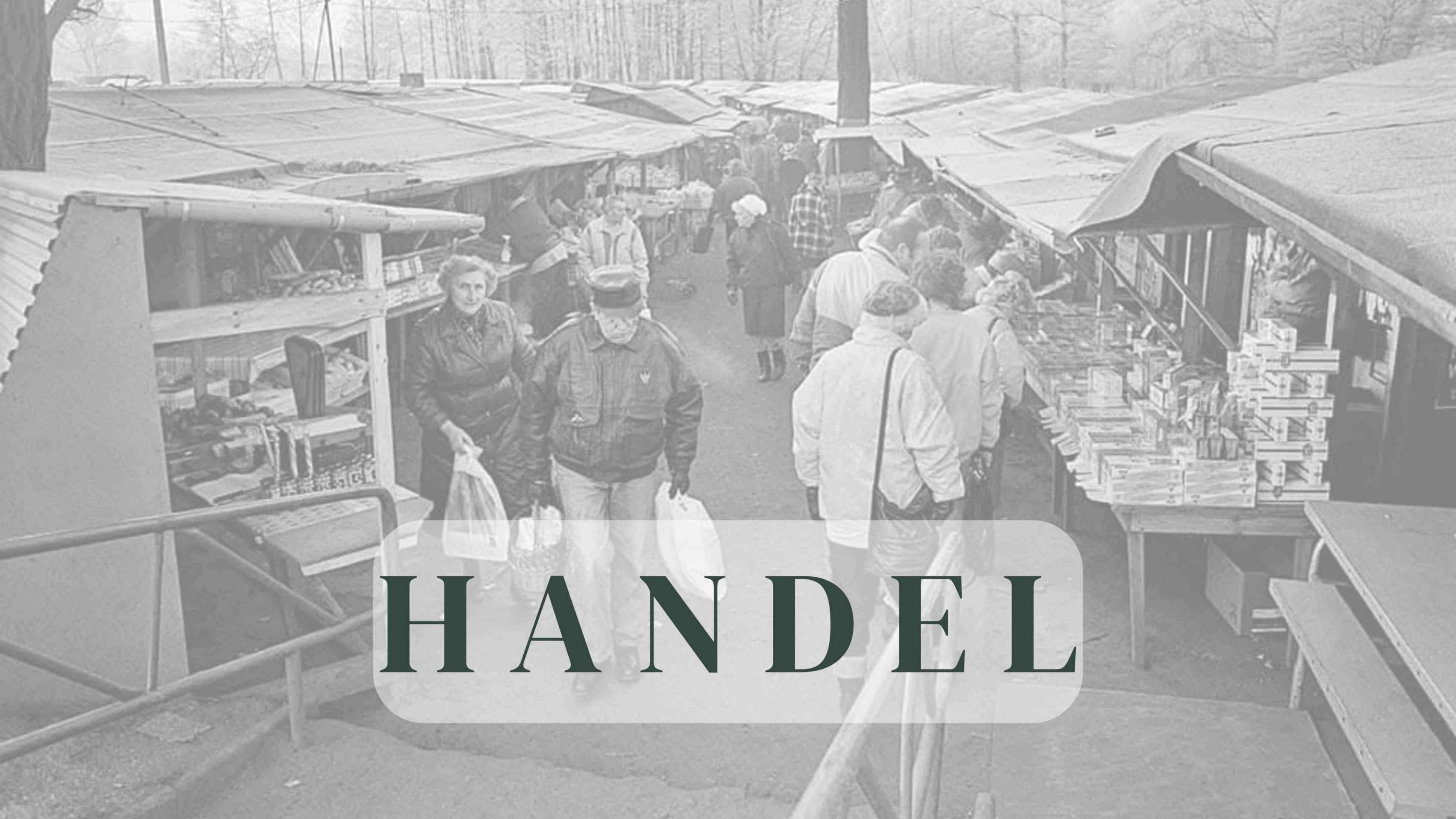

Po 1945 r.

- **Nysa Łużycka stała się granicą państwową**, dzieląc dotychczas zintegrowany organizm miejski Bad Muskau i oddzielając wschodnią część (dzisiejszą Łęknice) od centrum.
- Łęknica kontynuowała swoją tradycję przemysłową. Działała tu kopalnia węgla brunatnego „Babina”, która po wojnie została rozbudowana (w 1946 r. połączona z innymi zakładami i nosiła m.in. nazwę **„Przyjaźń Narodów – Szyb Babina”**). Ostatecznie eksploatacja węgla została zaniechana i kopalnię zamknięto z końcem 1973 roku.
- Przedwojenna **huta szkła ruszyła w 1948 r.** jako zakład szkła opakowaniowego pod nazwą Huta Szkła „Łuknica”, a następnie jako „Vitrosilicon” Zakończono produkcję w 2005 r.
- Lubuskie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych produkowały wyroby ceramiczne i kwasoodporne. **W latach 90-tych zaprzestano produkcji**, a w 2006 r. zakład został zlikwidowany.

A black and white photograph of a busy outdoor market. In the foreground, a woman and a man are walking towards the camera, both carrying shopping bags. The woman is on the left, wearing a dark jacket and a patterned scarf. The man is on the right, wearing a dark jacket and a cap. They are walking along a path between rows of market stalls. The stalls have corrugated metal roofs and are filled with various goods, including boxes and bags. Other people are visible in the background, some standing and some walking. The overall atmosphere is one of a bustling, everyday market scene.

HANDEL

Po 1989

Otwarcie Granicy i Początek Handlu

Powstaje spontaniczny handel przy nowo otwartym przejściu Łęknica-Bad Muskau.

**Początek
Lat 90.**

Narodziny "Manhattanu"

Handel organizuje się w stałe, duże targowisko, które zyskuje nazwę "Manhattan".

**Lata 90. -
Wczesne
2000.**

Złoty Wiek Rozkwitu

Bazar staje się jednym z największych w Europie; intensywny ruch klientów z Niemiec.

Kluczowa Rola Gospodarcza

Targowisko miejskie jest głównym motorem gospodarki regionalnej i źródłem zatrudnienia.

Po 2004

Zmiana Dynamiki Handlu i Turystyka

Handel się zmienia po wejściu Polski do UE. Równocześnie Łęknica stawia na rozwój turystyki związanej z Parkiem Mużakowskim.

TURYSTYKA

ROZWÓJ TURYSTYKI

Obszar administracyjny miasta charakteryzuje bogate urzeźbienie terenu, bardzo wysoki stopień zalesienia oraz stosunkowo bardzo niski udział użytków rolnych, które położone głównie w dolinie Nysy Łużyckiej nie są rolniczo wykorzystane.

Ze względu na ograniczenia obszarowe, konserwatorskie, środowiskowe - Brak innej alternatywy w wyznaczaniu kierunków rozwoju Łęknicy niż turystyka.

Formy ochrony przyrody na terenie Łęknicy

- **Park Krajobrazowy Łuk Mużakowa: 1299.0 ha**
- **Specjalny obszar ochrony (SOO) - Łęgi nad Nysą Łużycką: 97.0 ha**
- **Rezerwat Nad Młyńską Strugą: 127.0 ha**

ROZWÓJ TURYSTYKI

2001

Park Krajobrazowy
"Łuk Mużakowa"

2004

Park Mużakowski
został wpisany na
Listę Światowego
Dziedzictwa
UNESCO

2009

Uzyskanie przez
polską część
obszaru
certyfikatu
Krajowego
Geoparku

2011

Uzyskanie przez
polsko-niemiecki
obszar statusu
Europejskiego
Geoparku

2015

Wpisanie obszaru
na Listę
Światowych
Geoparków
UNESCO - jedyny
obiekt w Polsce z
tak wysokim
statusem w
tamtym czasie

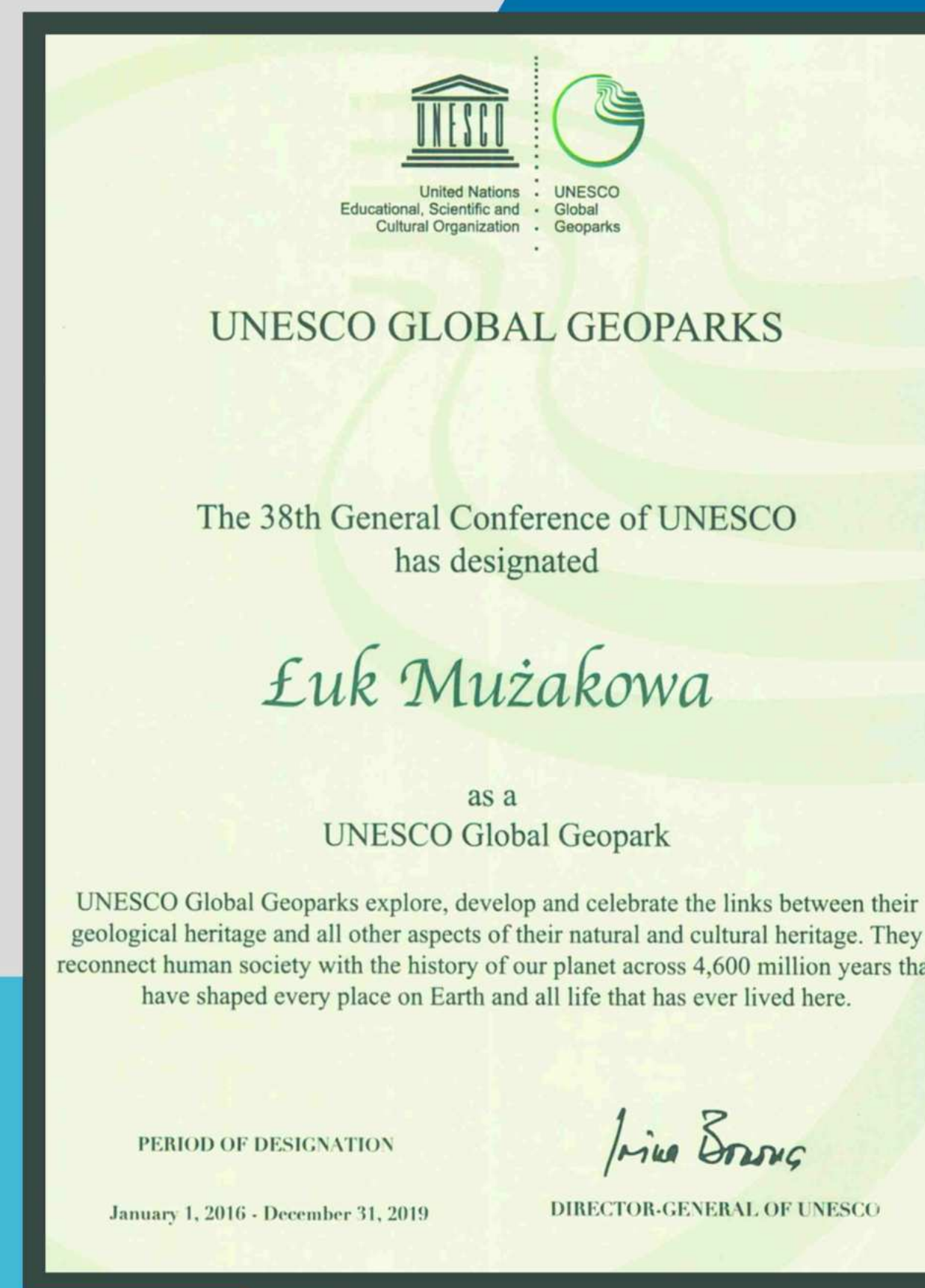
CERTYFIKACJA UNESCO

W 2015 roku organizacja UNESCO we współpracy z Global Geopark Network (GGN), podjęła decyzję o kontroli Geoparku Łuk Mużakowa.

Wyznaczeni przedstawiciele GGNA z Japonii oraz z Hiszpanii odwiedzili Geopark.

Wizyta tej komisji była tym bardziej istotna, że w roku 2015 pojawiła się szansa uzyskania i posługiwania się tytułem „Globalnego Geoparku UNESCO”.

Wizyta kontrolerów zakończyła się pozytywnie! Geopark Łuk Mużakowa uzyskał prawa do posługiwania się tytułem UNESCO i tym samym, stał się pierwszym geoparkiem w Polsce zarejestrowanym na światowej liście Geoparków UNESCO.

KORZYŚCI Z TYTUŁU UNESCO

- Status UNESCO zapewnia międzynarodową markę i **rozpoznawalność**, przyciągając turystów
- Geopark UNESCO w połączeniu z Parkiem Mużakowskim tworzy **kompleksowy produkt turystyczny**, zachęcając do dłuższego pobytu
- Wzrost turystyki napędza **rozwój lokalnych usług** (noclegi, gastronomia) i tworzy miejsca pracy
- Ułatwiony dostęp do **dotacji i środków unijnych** wspiera rozwój infrastruktury
- Wzmocniona polsko-niemiecka współpraca ułatwia **wspólne zarządzanie i promocję**

WSPÓŁPRACA POLSKO-NIEMIECKA

Jednym z najważniejszych działań dotyczących polsko-niemieckiej współpracy było utworzenie na terenie geoparku struktury **EUWT (Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej)**. **EUWT „Geopark Łuk Mużakowa” jest pierwszym na granicy polsko-niemieckiej i składa się z 14 brandenburskich, polskich i saksońskich władz regionalnych.**

Zadania EUWT polegają przede wszystkim na realizacji programów lub projektów współpracy terytorialnej współfinansowanych przez UE (EFRE, EFS, FS). EUWT może zarządzać programami współpracy INTERREG (jako instytucja zarządzająca). EUWT może realizować projekty (przede wszystkim INTERREG) jako wyłączny beneficjent, lead-partner lub partner.

Partnerstwo Gmin Przygranicznych na rzecz Łuku Mużakowa

Podstawowe informacje o partnerstwie
Partnerstwo pn. „Partnerstwo przygraniczne na rzecz
Łuku Mużakowa” powstało w pierwszej połowie 2022 r.
w odpowiedzi na ogłoszoną przez Ministerstwo
Funduszy i Polityki Regionalnej możliwość uczestnictwa
w projekcie „Centrum Wsparcia Doradczego Plus”,
którego realizacja została zlecona Związkowi Miast
Polskich i Fundacji Fundusz Współpracy

Obszar objęty Partnerstwem przygranicznym na rzecz Łuku Mużakowa

- Gmina Brody
- Gmina Trzebień
- Gmina Tuplice
- Gmina Łęknica
- Gmina Przewóz
- Gmina Lipinki Łużyckie

ŁĘKNICA JAKO LIDER

Miasto Łęknica można określić jako lidera w promocji i działaniach na rzecz rozwoju ruchu turystycznego po polskiej części Geoparku Łuk Mużakowa.

Łęknica w partnerstwie z niemieckimi samorządami realizuje liczne projekty rozwijające turystykę regionalną.

Ranking Gmin Województwa Lubuskiego, organizowany przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej oraz Urząd Statystyczny, w latach 2022 i 2023 wyróżnił Gminę Łęknica jako Lidera Województwa Lubuskiego, Lidera Gmin Miejskich, a także Lidera Powiatowego.

PROJEKTY

**“Rewitalizacja budynku przemysłowego
znajdującego się przy ul. Tadeusza Kościuszki w
Łęknicy w celu dostosowania go do pełnienia nowej
funkcji Centrum kulturalno-edukacyjnego
Światowego Geoparku UNESCO Łuk Mużakowa”**

Wartość projektu: 4 403 061,35 zł
Dofinansowanie z UE: 2 962 140,45 zł

Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020

Przedmiotem projektu było dostosowanie budynku
poprzemysłowego do pełnienia nowej funkcji
Centrum Światowego Geoparku UNESCO Łuk
Mużakowa. Obiekt pełni funkcje kulturalno-
edukacyjne oferując różne formy aktywności oparte
o przemysłową historię Łęknicy, unikatowe
środowisko przyrodnicze i kulturowe.

CENTRUM KULTURALNO-EDUKACYJNE ŚWIATOWEGO GEOPARKU ŁUK MUŻAKOWA W ŁĘKNICY

PRZED REWITALIZACJĄ

PO REWITALIZACJI

CENTRUM KULTURALNO-EDUKACYJNE ŚWIATOWEGO GEOPARKU UNESCO ŁUK MUŻAKOWA W ŁĘKNICY

W Centrum Kulturalno-Edukacyjnym w Łęknicy można skorzystać z **warsztatów z zakresu produkcji ceramiki i obróbki szkła**, a także obejrzeć wystawy stałe i czasowe dotyczące przyrody oraz historii przemysłowej i kulturowej obszaru Światowego Geoparku UNESCO Łuk Mużakowa. Dodatkową atrakcją w centrum jest realistyczna makieta na **wzór korytarza kopalnianego** w „Dawnej Kopalni Babina”.

W Punkcie Informacji Turystycznej w Centrum Kulturalno-Edukacyjnym Światowego Geoparku UNESCO Łuk Mużakowa w Łęknicy można uzyskać doradztwo turystyczne oraz zaopatrzyć się w informatory, mapy, przewodniki, materiały promocyjne oraz pamiątki.

PROJEKTY

"Transgraniczna Liga Mistrzów – wzmocnienie innowacyjnych oddziaływań edukacyjnych po obu stronach Nysy Łużyckiej"

Dofinansowanie z EFRR: 242 105, 34 €

Partnerzy projektu: Gmina Łęknica oraz Stadtverwaltung Bad Muskau.

W ramach projektu zakupione zostały liczne materiały oraz pomoce edukacyjne i sportowe m.in. mikroskopy, gry edukacyjne, książki, rowerki biegowe dla najmłodszych. Zrealizowana została również inwestycja, obejmująca przebudowę bieżni lekkoatletycznej przy boisku szkolnym w Łęknicy

PROJEKTY

„Światowy Geopark UNESCO Łuk Mużakowa szansą na rozwój regionu”

Dofinansowanie z EFRR: 324.276,73 €

Partnerzy projektu: Gmina Żary, Gmina Brody,
Gmina Łęknica, Gmina Przewóz, Gmina Trzebiel,
Stowarzyszenie/Förderverein Geopark Muskauer
Faltenbogen e. V., Stowarzyszenie/
Ziegeleibahnverein Klein Kölzig e. V.

W ramach projektu powstała reklama na
autobusach i tramwajach we Wrocławiu i Poznaniu,
filmik promocyjny w TVP3, materiały promocyjne,
zorganizowany został Międzynarodowy Obóz w
Światowym Geoparku UNESCO Łuk Mużakowa oraz
liczne imprezy i eventy na wolnym powietrzu.

PROJEKTY

„Geopark UNESCO Łuk Mużakowa - Wspólne Dziedzictwo na polsko-niemieckim Pograniczu”

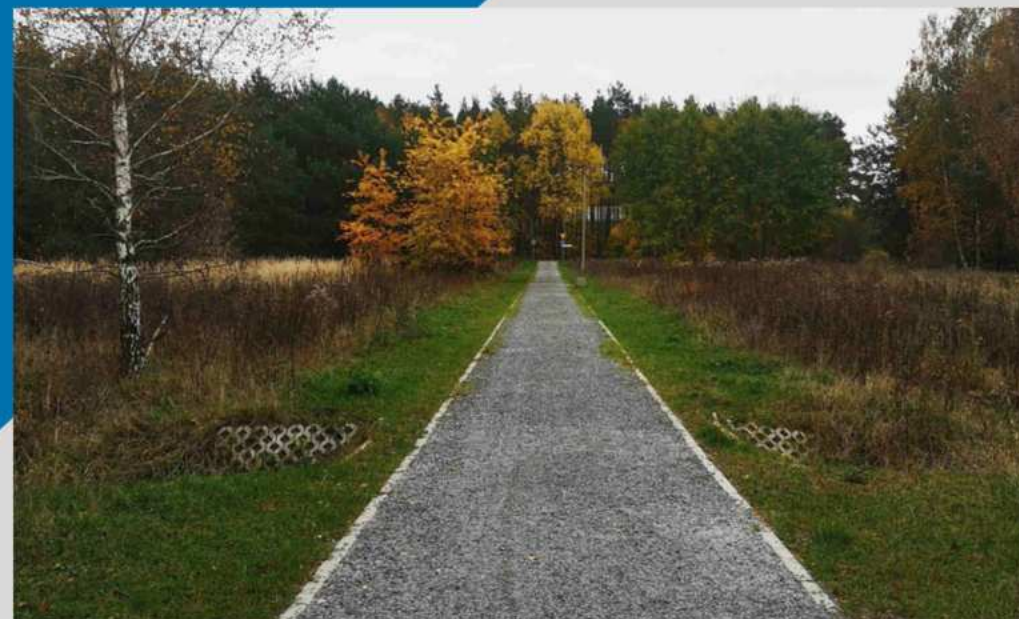
Dofinansowanie z EFRR: 1.620.935,41 €

Partnerzy projektu: Powiat/Landkreis Spree-Neiße,
Nadleśnictwo Lipinki, Gmina Łęknica,
Stowarzyszenie/Förderverein Geopark Muskauer
Faltenbogen e.V., Gmina/Gemeinde Felixsee

Celem projektu było trwałe zwiększenie liczby turystów/gości odwiedzających nasz region przygraniczny. Poprawę infrastruktury turystycznej dla międzynarodowego ruchu turystycznego poprzez wysokiej jakości rozbudowę i modernizację. Zbudowanie wspólnej polsko – niemieckiej sieci powiązań regionalnych oraz rozszerzenie oferty produktów drukowanych i marketingowych.

WYBRANE DZIAŁANIA

1

Rozbudowa sieci ścieżek
rowerowych

2

Stworzenie sieci polsko-
niemieckich producentów
regionalnych

3

Rozbudowa ścieżki
geoturystycznej
Dawna Kopalnia Babina

4

Odnowienie wieży widokowej nad
jeziorem Felixsee

5

Oznakowanie informacyjno -
turystyczne całego Geoparku
Łuk Mużakowa

PROJEKTY

„Skarby pogranicza – ochrona i promocja polskoniemieckiego dziedzictwa natury i kultury”

Dofinansowanie z EFRR: 83.057,89 €

Partnerzy projektu:

Gmina Łęknica, Grosse Kreisstadt Weisswasser/O.
L., Fundacja/ Stiftung Furst-Pückler-Park
Bad Muskau

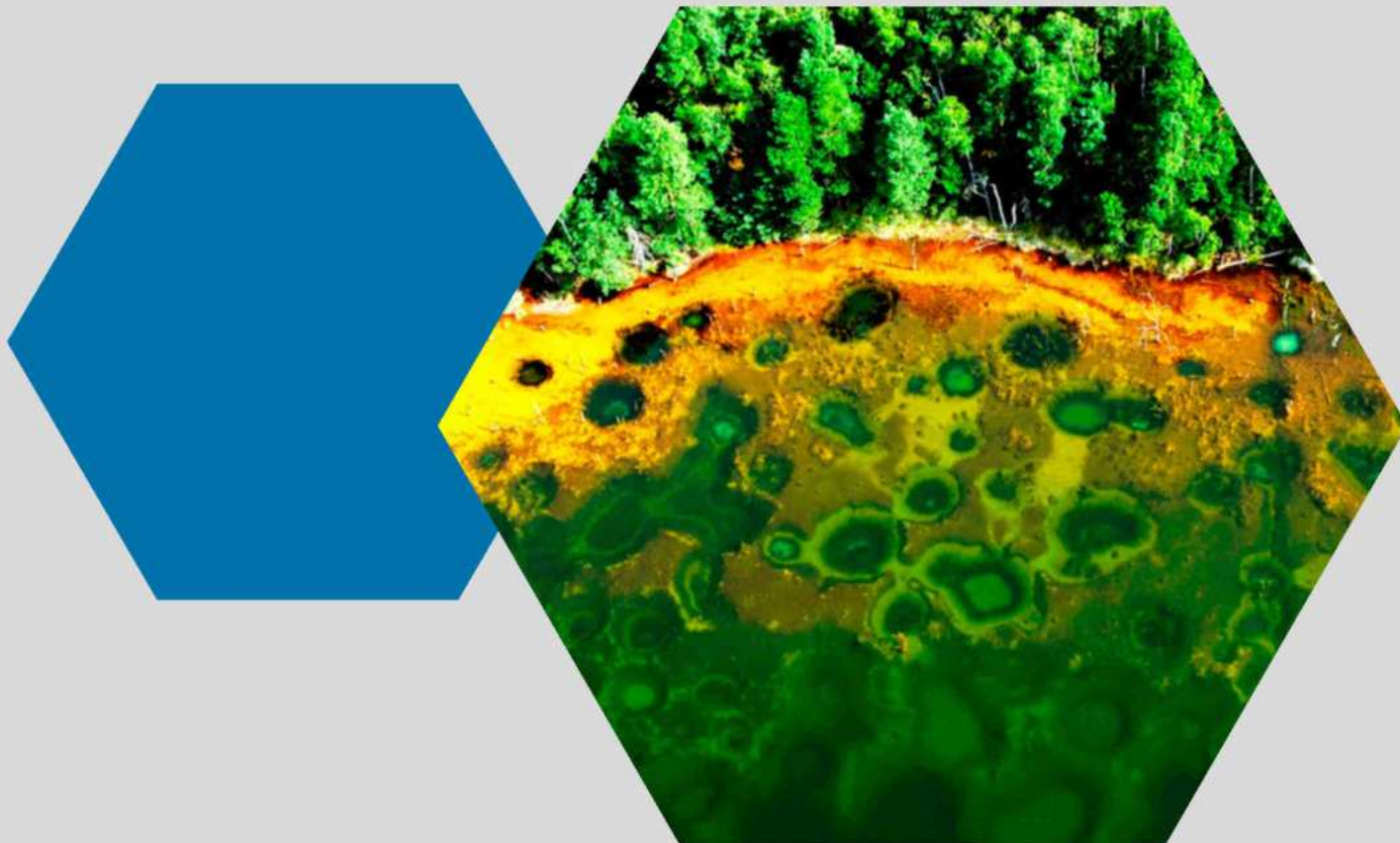
Celem głównym projektu jest wspólna akcja
promocyjna oraz współpraca na szczeblu
lokalnym w zakresie ochrony obiektów UNESCO
poprawa spójności terytorialnej,
zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów
naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie.

PLANY NA PRZYSŁOŚĆ

- Przykładem są trwające w Parku Mużakowskim prace nad stworzeniem **Centrum nauki i kultury w budynku Domu Kawalera** (tzw. „mały Kopernik”), które zostanie sfinansowane ze środków Rządu Federalnego Niemiec i Landu Saksonia.

Inwestycje szacuje się na 34 mln euro. Pieniądze ze strony niemieckiej to są olbrzymie kwoty. Ale my po polskiej stronie również mocno pracujemy nad tym, żeby park odzyskiwał dawny blask.

- Remont wzgórza Belwederskiego
- Remont mostu kolejowego
- Parking przy Parku Mużakowskim

Dziękuję za uwagę

Piotr Kuliniak - Burmistrz Łęknicy

Interreg

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ
Kofinanziert von
der EUROPÄISCHEN UNION

Polska – Sachsen

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

29.09.2025, Klein Köllzig

Partnerzy wydarzenia:

Politechnika Wrocławska

TUBAF
Die Ressourcenuniversität.
Seit 1765.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska-Saksonia 2021-2027.